

TUNTOSARVI

Nro 32 1985

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 32/85
11. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Ajankohtaista	1
Pikkujoulu viikonloppu	5
Heikki Paatelainen – aluesihteerinä	10
Tervehdys kuurosokeiden Eurooppa-konferenssista	14

TUNTOSARVI

11.10.1985

AJANKOHTAISTA

Leppänen ja kanslispäällikkö syypäitä määrärahaylitykseen

Valtiontalouden tarkastusvirasto on sitä mieltä, että työvoimaministeri Urpo Leppänen (SMP) ja kanslispäällikkö Taisto Heikkilä ovat pääsyyllisiä työllisyysmäärärahojen ylitykseen. Tarkastusvirasto löysi lukuisia virheitä ja laiminlyöntejä, joihin syyllisiksi virasto katsoo juuri Leppäsen ja Heikkilän.

Oikeuskansleri Kai Korte päättää tarkastusviraston raportin perusteella mahdollisista oikeudellisista jatko-toimista. Työvoimaministeriö oli ylittänyt eduskunnan antaman määrärahan kuudella miljoonalla markalla viime vuonna.

Helsingin Sanomat 28.9.

Neuvostoliitolle uusi pääministeri

Nikolai Ryzhkov nimitettiin Neuvostoliiton uudeksi pääministeriksi. Entinen pääministeri Nikolai Tihonov

erosi tehtävästä omasta aloitteestaan. Tihonov sanoi erokirjeessään, että hänen terveytensä on niin huono, ettei hän voi enää hoitaa pääministerin tehtäviä. Tihonov on 80-vuotias.

Uusi 55-vuotias pääministeri Ryzhkov kuuluu samoihin uudistusmielisiin kommunisteihin kuin nykyinen puoluejohtaja Mihail Gorbatshovkin.

Helsingin sanomat 28.9.

Kuulovammaisille halutaan lisää tv-palveluja

Yli puolet kansanedustajista on allekirjoittanut kirjallisen eduskuntalysymyksen, jossa vaaditaan hallitukselta toimia kuulovammaisten televisiopalvelujen parantamiseksi.

Kysymyksessä huomautetaan, että 300.000 kuulovammaista varten lähetetään vain yksi tekstitetty kotimainen televisio-ohjelma viikossa.

Kysyjät ehdottavat vähintään yhden suomenkielisen ohjelman tekstittämistä päivässä sekä sähkeuttisten tekstittämistä säännöllisesti molemmilla kotimaisilla kielillä.

Eduskuntakysymyksen ensimmäinen allekirjoittaja on kansanedustaja Kaarina Dromberg (KOK). Siihen on yhtynyt 103 kansanedustajaa kaikista eduskuntaryhmistä.

Helsingin Sanomat 28.9.

Ministeri Lindblom vastasi SKDL:n välikysymykseen: Lievestuoreen tehdasta ei kannata käynnistää

Lievestuoreen selluloosatehtaan toiminnasta ei saada kannattavaa. Siksi sitä ei voida enää avata. Tämä oli ydinsanoma ministeri Seppo Lindblomin antamassa vastauksessa eduskunnassa 3.10. Lievestuoreen työttömäksi jäivät pari sataa työntekijää ja SKDL olivat vaatineet valtiota avaamaan suljetun tehtaan työpaikkojen turvaamiseksi.

Ministeri Lindblom tarjosi työttömäksi jääneille lohdutukseksi uskoa Lievestuore-projektiin. Kauppa- ja teollisuusministeriössä on perustettu työryhmä, jonka on määrä tämän kuun puolivälissä ehdottaa miten työttömille saataisiin järjestettyä töitä Lievestuoreelle.

Helsingin Sanomat 4.10.

Junien meno-paluualennus historiaan

Meno-paluulipun ostaminen on ensi vuoden alusta lähtien saman hintaista kuin erillisen meno- ja paluulipun ostaminen. Muutoksen jälkeen meno-paluulippu maksaa aina kaksi kertaa menolipun hinnan. Tämä merkitsee sitä, että edestakainen matka maksaa keskimäärin 10 prosenttia enemmän kuin nyt. VR perus-

telee vuosikymmeniä käytössä olleesta meno-paluulippualennuksesta luopumista mm. sillä, ettei muissaakaan liikennevälineissä tunneta sellaista alennusta.

Helsingin Sanomat 1.10.

Kuningatar Margareeta saapui vierailulle

Tanskan kuningatar Margareeta ja prinssi Henrik saapuivat 3.10. vierailulle maahamme. Kolmipäiväiseksi kaavailtu matka supistui kahteen ja puoleen päivään Tanskassa vallinneen kovan sumun estäessä hallitsijaparia kuljettavan koneen nousun.

Helsinkiin saavuttuaan Tanskan hallitsijapari jatkoi miltei välittömästi matkaa presidentti Mauno Koiviston ja rouva Tellervo Koiviston kanssa erikoiskoneella Rovaniemelle. Rovaniemellä ohjelmaan kuului illallinen kotaravintolassa. Ruokalistaan kuului savustettua graavilohta piparjuuritäytteellä, riistalientä, poropais-tia, kermassa haudutettua Lapinjuustoa hillojen kanssa. Ruokajuomina oli kivennäisvettä, valko- ja punaviiniä, lakkalikööriä sekä kahvia avec.

Toisena vierailupäivänä kuningatar Margareeta tutustui Lapin saamalaisiin ja prinssi Henrik metsästi hirviä.

Helsingin Sanomat 4.10.

Maailmanympäripurjehdus käynnistyi

Kaikkiaan 15 venettä lähti 28.9. purjehtimaan kilpaa maailman ympäri. Joukossa on myös suomalainen vene Fazer Finland. Veneet lähtivät kahdeksan kuukauden mittaiselle purjehdukselleen Englannista. Ensimmäinen etappisatama on Etelä-Afrikan Kapkaupunki, jonne nopeimpien veneiden arvioidaan saapuvan 3. marraskuuta.

Suomalaisten vene on runsaat 20 metriä pitkä ja miehistönä 11 suomalaista.

Pikkujoulu viikonloppu 16.-17.11.85

Yhdistyksen pikkujoulu viikonloppu järjestetään Hämeenlinnassa Hotelli Aulangolla 16.-17.11.1985.

Osallistumismaksu on 320 mk. Siihen sisältyy me joitus 2-hengen huoneessa ja ohjelmassa mainittu kahvi ja ruokailut.

Huom! Tuntosarven numerossa 28 oli osallistumis

maksun kohdalla virhe. Siinä ilmoitetusta pakettihinnasta 240 mk puuttui jouluiillallisen osuus. Jos et yövy hotellissa osallistumismaksu on 150 mk (sisältää tulokahvin, jouluiillallisen ja seuraavan päivän lounaan).

Jotkut ovat ilmoittaneet haluavansa tulla hotelliin jo perjantaina. Lisävuorokauden hinta on 155 mk. Siihen kuuluu päivällinen perjantai-iltana. Matkoista korvataan yli 50 mk:n yli menevä osa.

Ilmoittautuminen tapahtuu oheisella lomakkeella

Jos osallistut pikkujouluun, täytä oheinen lomake ja palauta se **ehdottomasti** 4.11.1985 mennessä yhdistyksen toimistoon osoitteella: Suomen Kuurosokeat ry, Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki. (Tärkeää, että osaamme varata hotellista huoneet ja ruuat.)

Ilmoittautumisen jälkeen sinulle lähetetään postisiirtokortti, jolla voit maksaa osallistumismaksun.

Tarvittaessa järjestämme Helsingistä yhteiskuljetuksen. Jos haluat ottaa mukaan oman tulkin, ilmoita hänen nimensä myös ilmoittautumislomakkeessa. Tulkin palkkiosta tulee sopia etukäteen sosiaalitoimiston kanssa. Tulkin täysihoitomaksu on 366 mk.

Lähdetäänpä taas joukolla juhlimaan ja tapaamaan ystäviä läheltä ja kaukaa.

Pikkujouluohjelma

Lauantai 16.11.85

Klo 11-12	Kokoontuminen ja majoittuminen
12	Tulokahvi
13-16.30	Tiedotusta ajankohtaisista asioista Kuurosokeiden omaa ohjelmaa
18	Jouluiillallinen (Kinkkua ja laatikoita, riisipuuroa ja rusinakiisseliä)
19.30	Omaa ohjelmaa – Joulupukki vierailee Tanssia

Sunnuntai 17.11.1985

	Aamu-uinti (jos haluat oppaan kanssa)
Klo 8-9	Aamiainen
9-12	Matkalaskujen selvitys – Omaa ohjelmaa
12	Lounas Kotiin lähtö – Hyvää kotimatkaa

Huom! Muista ottaa pieni paketti pukinkonttiin.

Ilmoittautumislomake

Pikkujoulu viikonloppu

Aika 16.-17.11.1985

Paikka Hotelli Rantasipi Aulanko, Hämeenlinna (Aulanko)

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

(Vastaa KYLLÄ tai EI, vedä viiva väärän vaihtoehdon yli)

NIMI .....

OSOITE ....

OTAN TÄYSIHOITOPAKETIN (ruokailut ja majoitus 16.-17.11.1985, 320 mk)

KYLLÄ / EI

EN YÖVY HOTELLIS (osallistun vain ruokailuihin 150 m

KYLLÄ / EI

TULEN PERJANTAINA 15.11.85 HOTELLIIN (otan lisävuorokauden 155 mk, jonka maksan suoraan hotelliin)

KYLLÄ / EI

TULKIN/OPAAN NIMI .....

YÖPYYKÖ TULKKI? KYLLÄ / EI

OSALLISTUTKO YHTEISKULJETUKSEEN HELSINGISTÄ? KYLLÄ / EI

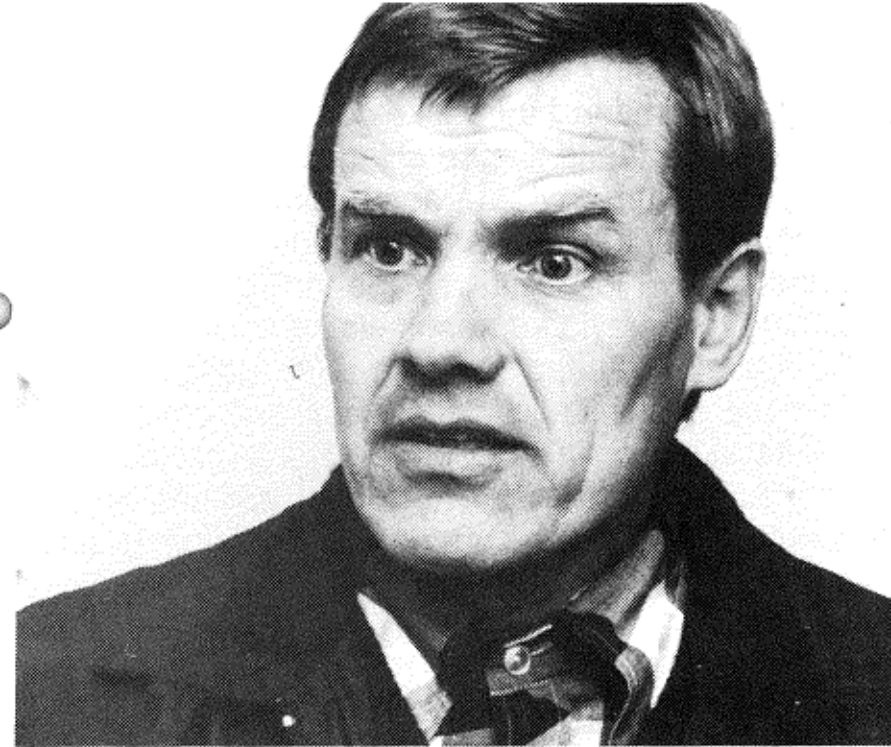
Heikki Paatelainen – aluesihteer

Tämä juttu kertoo Heikki Paatelaisesta. Hän on Turun piirin aluesihteer. Heikin alueeseen kuuluvat kaikki kuurosokeat, jotka asuvat Lounais-Suomessa, tosin alue tulee itään päin aina Hämeenlinnaan asti.

Paatelaisen Heikki on 41-vuotias vilkkaan sorttinen mies, joka sanoo nyt pikku hiljaa oppivansa puoleltoista vuoden työn jälkeen miten hän voi kuurosokeita auttaa. Tähän asti ongelmana on ollut ajan jakaminen oikein kotikäyntien, toimistotyön ja muiden töiden kesken. Jos uhraa jollekin liikaa aikaa, jää toinen rempalleen.

»Kun tulin tähän paikkaan viime vuoden helmikuussa, minulla oli kymmenen kuurosokean nimeä, joista ei tiedetty oikeastaan mitään, Olen löytänyt heidät kaikki», Heikki kertoo. Kotikäyntien väli oli saattanut olla ennen lisätyövoiman saantia jopa neljä-viisi vuotta. Nyt Heikki sanoo pyrkivänsä siihen, että hän ehtisi käydä jokaisen kuurosokean luona ainakin kaksi kertaa vuodessa. Kuurosokeita on Heikin alueella kaikkiaan kuutisenkymmentä.

Lisäksi Heikki käy Ävikissa Hyvinkäällä ja Hämeenlinnan Sampolassa samoin kuin Näkövammaisten ammattikoululla kerran kuukaudessa. Kun tähän lisätään vielä neuvonpito Kuurojen liiton ja Näkövammaisten Keskusliiton aluesihteerien kanssa, sosiaalityöntekijöiden ja keskussairaaloitten kanssa, on työtä helposti liikaa. »Koskaan ei voi työpäivää lopetellessaan sanoa, että nyt on kaikki hommat tehty. Ei,

Heikki Paatelaisen auton matkamittariin kertyi viime vuonna 23.000 km työajoa. »Muilla aluesihteerillä tulee vielä enemmän, sillä minun piirini on kooltaan pieni», hän arvioi.

aina jää jotakin tekemättä», Heikki tilittää. Tämä on hänen mielestään välillä rankkaa, sillä tekemättömät työt kummittelvat helposti mielessä nukkumaan me noon asti.

Keskussairaalat saavat kehuja

Turun Yliopistollinen keskussairaala, Helsingin Yliopistollinen keskussairaala ja Kanta-Hämeen keskus-

sairaala saavat Heikki Paatelaiselta kehuja. Kun josakin muualla päin Suomea aluesihteerit joutuvat jatkuvasti tappelemaan kuurosokeiden asioista keskus-sairaaloissa, on täällä tilanne aivan toinen. Esimerkiksi Turussa ollaan nyt sairaalan omasta aloituksesta käynnistämässä tutkimusta, jolla pyritään löytämään kuntoutuksen piiriin uusia, nyt mahdollisesti väärissä hoitolaitoksissa olevia kuurosokeita.

Kuurosokeita saattaa hyvinkin olla edelleen mielisairaaloissa ja vajaamielislaitoksissa pelkästään sen takia, että laitoksen väki ei osaa kommunikoida potilaan kanssa. Näin he ovat tulkinneet potilaan vajaamieliseksi, vaikka kyse on todellisuudessa vain siitä, että kuurosokea ei ole kuullut mitä kysytään. »Mielisairaaloissa ja kuntien sosiaalityöntekijöiden keskuudessa on edelleen paljon tietämättömyyttä», Heikki kertoo.

Heikin tavoitteet

»Kun tulin tähän työhön, oli tarkoituksena, että järjestäisin liikumistaitokursseja ja urheiluleirejä ympäri maata. Tähän ei ole kuitenkaan aikaa jäänyt», Heikki murehtii. Hän toivoo, että jos kymmenes aluesihteeriksi saadaan palkattua, niin ehkä sitten jäisi aikaa myös liikumistaito- ja urheiluleirien pitoon. Joskin nykyiset viiden päivän mittaiset kurssit ovat Heikin mielestä aivan liian lyhyitä. Kun niistä vähennetään matkapäivät, ei jäljelle jää kuin kolme täysimittaista kurssipäivää ja se on liian vähän. Kymmenen päivää olisi Heikin mielestä lyhin mahdollinen aika, jos kursseilla halutaan

Aluesihteerit Heikki Paatelainen pyrkii käymään jokaisen kuurosokean luona kaksi kertaa vuodessa.

saavuttaa joitakin tuloksia.

Heikki Paatelainen korostaa myös kuurosokeiden omaa osuutta asioiden hoidossa. »Moni kuurosokea

pystyisi hoitamaan omia asioitaan entistä omatoimisemmin, jos tälle vain luotaisiin mahdollisuudet», Heikki uskoo. Hän aikoo omassa työssään korostaa entistä enemmän kuurosokeiden omatoimisuutta.

Tärkeää on myös yhteistyö eri tahojen kanssa. Esimerkiksi seurakuntasisaret, tukihenkilöt, muut aluesihteerit ja viranomaiset on pidettävä ajan tasalla. Yhteistyöllä voidaan sitten hoitaa kuurosokeiden asioita paljon tehokkaammin.

TP

Tervehdys kuurosokeiden Eurooppa-konferenssista

Kuluvan vuoden kesäkuussa järjestettiin Göteborgissa maailman ensimmäinen kuurosokeiden Eurooppa-konferenssi. Määräaikaan mennessä oli isäntämaan lisäksi kokoukseen ilmoittautunut edustajia kymmenestä Euroopan maasta. Mukana olivat Tanska, Englanti, Suomi, Ranska, Länsi-Saksa, Hollanti, Norja, Sveitsi, Espanja ja Puola.

Suomen Kuurosokeat ry:tä olivat edustamassa Hilikka Hyötylä, Carita Salminen ja Harri Haapasaari.

Kokousmatka alkoi ensimmäinen päivä kesäkuuta jolloin ylitimme meren ja seuraavana päivänä saavuimme Tukholmaan, mistä ajoimme Etelä-Ruotsiin Göteborg-nimiseen kaupunkiin. Jo saman päivän iltana oli ensimmäinen tapaaminen, jolloin eri maista tul-

leet osanottajat tapasivat toisiaan ja ilmoittautuivat osanottajina alkavaan konferenssiin.

Ensimmäinen kokouspäivä

Varsinaisen kokouksen aloitti isäntämaan Ruotsin edustaja Stig Ohlsson. Hän toivotti kaikki tervetulleeksi ja toivotti kaikille antoisia hetkiä kuluvan kokouksen aikana.

Kokoustekniikkaan kuului mm. monitasoinen tulkinta. Puheenvuorot käännettiin ensin ruotsiksi tai englanniksi riippuen siitä kumpaa kieltä puhuja itse halusi käyttää. Tämän jälkeen asiat käännettiin puhutulla kielellä saksaksi, espanjaksi, ranskaksi ja puolaksi. Tämän lisäksi samat asiat viitottiin ruotsalaisten tulkkien toimesta yleisviittomana ja jokaisen maan edustajille asiat viitottiin omien tulkkien toimesta.

Ensimmäisen päivän aikana jokainen maa kertoi kuurosokeiden asemasta omassa maassaan. Edustajat kertoivat siitä kuinka tulkkiasiat ovat järjestyneet ja kuinka eri maiden kohdalla on yhdistystoimintaa johon kuurosokeat osallistuvat.

Puheenvuoroissa selvitettiin myös koulutusoloja sekä työntekijätilannetta; kuinka kuurosokeat saavat palveluja eri maissa. Suomen puheenvuoron käytti Hilikka Hyötylän puolesta Carita Salminen. Suomen puheenvuorossa kerrottiin Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnasta ja niistä palveluista joita kuurosokeat oman yhdistyksensä välityksellä saavat.

Eri maiden tervehdykset olivat mielenkiintoisia ja monipuolisia sisällöltään ja jokaisella oli paljon kerrot-

tavaa. Tästä johtui se, että ensimmäinen varsinainen kokouspäivä käytettiin kokonaan tervehdysten esittämiseen.

Toinen kokouspäivä

Kun eri maiden toimintaa esittelevät puheenvuorot oli kaikki selvitetty käyttivät puheenvuoroja mm. Patric Murphy Englannista ja Reinholdt Robetsen Norjasta. Patric Murphy puhui kansainvälisen lehden tarpeellisuudesta. Puheenvuoro oli samalla alustus ryhmätyöskentelyä varten. Reinholdt Robertsens puhui kulttuuritarjonnasta kuurosokeiden keskuudessa. Hänenkin puheenvuoronsa pohjalta oli tarkoitus keskustella pienryhmissä.

Näiden puheenvuorojen jälkeen aloitimme pienryhmätyöskentelyn. Edellisten aiheiden lisäksi pienryhmissä pohdittiin mitä asioita olisi mainittava kokouksen julkilausumassa ja keitä ehdotetaan edustamaan kuurosokeita EBU:n alaisuuteen perustettavaan komiteaan. EBU lyhenne tarkoittaa Eurooppalaista sokeiden unionia.

Ryhmätöiden jälkeen lähdimme koko kokousväki Göteborgin kaupungin tarjoamalle iltapalalle. Tilaisuuteen oli kutsuttu Göteborgissa samaan aikaan pidettävien vammaisten asiaa käsittelevän kokouksen edustajat. Göteborgissa oli saman aikaisesti mm. vammaisten apuvälinemessut. Tässä tilaisuudessa Göteborgin kaupungin edustajat esittelivät oman kaupunkinsa näkemyksiä vammaisasiain hoitamisessa.

JATKUU